

Magyar-kínai energiakapcsolatok

1. rész

Összefoglalás: A globális energiaválság és a COVID-időszak felgyorsította a megújuló energiaforrások iránti kereslet növekedését, amelyben mind Magyarország, mind Kína elkötelezett szerepet vállal, bár eltérő gazdasági és technológiai kihívásokkal néz szembe. A 2024-ben készült tanulmány Magyarország és Kína energiakapcsolatainak alakulását vizsgálja a globális energiaválság és a fenntarthatóság egyes szempontjait figyelembe véve. A kutatás célja az energiapiaci változások elemzése és azok hatásainak feltárása a két ország közötti együttműködésekre, különös tekintettel a megújuló energiaforrásokra és az energiatartósságra tekintettel. Az energiaátalakulásban és a zöld technológiák fejlesztésében rejlő lehetőségek mellett kiemelésre kerülnek az energiabiztonságot érintő geopolitikai és gazdasági kihívások is. PESTEL elemzéssel feltárássra kerül számos politikai és gazdasági szempont hatása az energiaárakra és az energiatartósság kérdéseire, valamint a két ország közötti együttműködés lehetőségeire vonatkozóan. Továbbá esettanulmány elemzi a két ország energiatartósságát, és gazdasági viszonyát.

Kulcsszavak: Globális energiaválság, energiapiaci változások elemzése, megújuló energiaforrások, geopolitikai és gazdasági kihívások.

Abstract: The global energy crisis and the COVID period have accelerated the growth of demand for renewable energy sources, in which both Hungary and China are committed, although they face different economic and technological challenges. The study, elaborated in 2024, examines the development of energy relations between Hungary and China, taking into account the global energy crisis and certain aspects of sustainability. The aim of the research is to analyze energy market changes and explore their effects on cooperation between the two countries, with particular attention to renewable energy sources and energy independence. In addition to the opportunities inherent in the energy transition and the development of green technologies, geopo-

* Dunaújvárosi Egyetem, Társadalomtudományi Intézet, gazdálkodási és menedzsment BA-hallgató; MVM Services Zrt. munkatársa
Email: kdori0313@gmail.com

** Dunaújvárosi Egyetem, Társadalomtudományi Intézet
Email: kovacssz@uniduna.hu
ORCID: 0009-0009-1267-3935

litical and economic challenges affecting energy security are also highlighted. A PESTEL analysis explores the impact of numerous political and economic aspects on energy prices and energy dependency issues, as well as the possibilities for cooperation between the two countries. Furthermore, a case study analyzes the energy structure and economic relations of the two countries.

Keywords: Global energy crisis, analysis of energy market changes, renewable energy sources, geopolitical and economic challenges.

Bevezetés

A 2020-as évek energiapiaci változásai mind globális, mind nemzeti szinten kihívások elé állították a gazdaságokat, különösen a COVID-világjárvány és az orosz-ukrán konfliktus következtében. A dolgozat témaválasztását a Magyarország és Kína közötti energiakapcsolatok vizsgálata indokolja, amely napjainkban egyre fontosabb, tekintettel a fenntarthatóság és energiafüggetlenség céljaira. Kína mint a világ egyik legnagyobb energiafogyasztója, valamint Magyarország, amely az európai energiapiac szerves része, mindketten az energiahatékonyság javítására és a fosszilis tüzelőanyagok használatának optimalizálására töreksenek. A kutatás során a következő fő hipotézisek kerültek megfogalmazásra.

H1: Az energiaválság hatására erősödött a magyar-kínai energiakapcsolatok fejlesztése, különös tekintettel a megújuló energiaforrásokra.

H2: Kína megújuló energiaforrások terén játszott szerepe kedvező hatással van Magyarország zöld gazdasági fejlődésére.

H3: Legfőképp az autóiparban indult meg a fejlődési igény, melyben Kína élen jár.

Ezek alapján a kutatás célja az energiakapcsolatok és a zöld technológiák fejlődésének feltárása, különösen a PESTEL-elemzés és a dokumentumelemzés módszerével. Az elemzés segítségével bemutatjuk a két ország politikai és gazdasági környezetének energiapiacra gyakorolt hatásait, az energiaárak ingadozásait, valamint a hosszú távú együttműködési lehetőségeket a fenntarthatóság és az energiafüggetlenség területén¹.

¹ A kutatás forrása Kőszegi Dóra Gréta: *"Magyar-kínai energiakapcsolatok"* című TDK dolgozata, amely Kovács Szilvia szakmai vezetésével készült a Dunaújvárosi Egyetem 2024. őszi félévében. A jelen tanulmány szerkesztését, a forrásanyag átírását, fejlesztését Kovács Szilvia végezte 2025. júniusában.

A kutatás így átfogó képet nyújt a magyar-kínai energiakapcsolatok jelenlegi helyzetéről és jövőbeli lehetőségeiről a globális energiapiaci változások és a fenntarthatósági szempontok tükrében. A tanulmányban igyekszünk időrendben haladni, és először felépíteni azt, hogy a 2020-as évektől mi az, ami kiválthatta a változás okát, majd később tárgyaljuk az éppen aktuálisan felmerülő kérdéseket is.

ELEMZÉSI MÓDSZEREK

Ahogy az már a fentiek alapján is látszik, írásunkat főként PESTEL-elemzéssel közelítjük meg. De mi is az a PESTEL-elemzés? Jelentése egy stratégiai megközelítés, amely egy szervezet, vagy egyéb entitás működési környezetének különböző szempontok szerinti kiértékelését végzi. Korábban PEST-elemzés néven is emlegették, amely az alábbi angol rövidítésekből áll. Political, vagyis politikai környezet, Economic, magyarul gazdasági környezet, Social, tehát társadalmi környezet, Technological, vagyis technológiai környezet. Ez a négy tényező még két további elemmel egészült ki. Environmental, vagyis természeti környezet, illetve Legal, ami magyarul a jogi környezet. Ha ezzel a hat tényezővel közelítjük meg a feltételezéseinket, széles körben kaphatunk választ a felmerülő kérdésekre és problémákra, amiket már korábban is megfogalmaztunk.

Hogyan formálta az energiaválság a nyersanyag-igényeket? Hogyan befolyásolta az energiaválság Magyarországot és Kína energiakapcsolatait? Milyen szerepet játszik a két ország a globális zöld átállásban? Miben különbözik a két ország reakciója az energiaválságra? Miben fejlődhet még a két ország a zöld energia és a fenntartható környezet területén? Milyen területeket kellene még fejlesztenünk, amikben talán Kína már előrébb jár?

Az energiaszektor változásai a 2020-as évektől: zöld átállás és új kihívások

A 2020-as évek legjelentősebb főszereplője a koronavírus megjelenése volt, mely teljesen átformálta akkor a hétköznapijainkat. Átmenetileg leállt a világ”. Talán ez az időszak volt a legjobb arra, hogy megálljunk és változtassunk. Nehezebb kérdés viszont a gazdasági visszaesés és az azt követő várható fellendülés formája. A szakértők megosztottak voltak abban a kérdésben, hogy milyen formában áll helyre a gazdaság. Összefoglalva: a járvány körül túl sok volt a bizonytalanság és emiatt alacsony az átláthatóság, rendkívül nehéz volt a tervezhetőség.

1. ábra. A részvénytőzsdék teljesítménye

(ÁRAK HELYI DEVIZÁBAN)	2019.12.31	2020.02.21	2020.03.18*	2020.02.21	2020.03.18* / 2020.02.21	2020.04.30 / 2020.03.18*	2020.04.30 / 2020.02.21	YTD
ELSŐDLEGES INDEXEK								
BUX	46 083	45 781	29 464	-35,6%	35 181	19,4%	-23,2%	-23,7%
MSCI WORLD (USD)	2 353	2 403	1 602	-33,3%	2 053	28,1%	-14,6%	-12,8%
S&P	3 231	3 338	2 237	-33,0%	2 912	30,2%	-12,7%	-9,9%
NASDAQ	8 733	9 447	7 007	-25,8%	9 001	28,5%	-4,7%	3,1%
EURO STOXX 600	416	428	280	-34,7%	340	21,6%	-20,6%	-18,2%
DAX	13 249	13 579	8 442	-37,8%	10 862	28,7%	-20,0%	-18,0%
OMXS30	1 772	1 879	1 337	-28,8%	1 578	18,0%	-16,0%	-10,9%
OMXC20	1 136	1 252	957	-23,6%	1 167	22,0%	-6,8%	2,8%
SHANGHAI	3 050	3 040	2 660	-12,5%	2 860	7,5%	-5,9%	-6,2%
PX	1 116	1 089	690	-36,6%	873	26,5%	-19,8%	-21,7%
WIG	57 833	57 424	39 314	-31,5%	46 117	17,3%	-19,7%	-20,3%
SMALL CAP INDEXEK								
BUMIX	3 851	3 684	2 452	-33,4%	3 305	34,8%	-10,3%	-14,2%
RUSSELL	1 668	1 679	991	-41,0%	1 311	32,2%	-21,9%	-21,4%
EURO STOXX SMALL CAP	320	330	205	-37,7%	262	27,5%	-20,6%	-18,2%
SWIG80	12 044	13 049	9 801	-24,9%	11 710	19,5%	-10,3%	-2,8%
EGYEDI RÉSZVÉNYEK ÉS IPARÁGI INDEXEIK								
OTP	15 430	15 320	8 940	-41,6%	9 540	6,7%	-37,7%	-38,2%
EURO STOXX FINANCIALS	97	98	51	-48,5%	55	8,8%	-44,0%	-43,0%
KOMERCNI	830	791	524	-33,8%	522	-0,3%	-34,0%	-37,1%
PEKAO	100	102	56	-45,3%	52	-7,4%	-49,4%	-48,4%
MOL	2 940	2 696	1 502	-44,3%	2 042	36,0%	-24,3%	-30,5%
EURO STOXX O&Gs	328	304	157	-48,3%	222	40,9%	-27,1%	-32,5%
PKN	86	73	48	-34,7%	62	30,3%	-14,9%	-27,3%
RICHTER	6 415	7 055	5 525	-21,7%	6 890	24,7%	-2,3%	7,4%
EURO STOXX PHARMAS	806	861	676	-21,5%	815	20,6%	-5,3%	1,1%

* Európában 03.18-án, máshol 03.23-án volt a mélypont

Forrás: Budapesti Értéktőzsde cit. Reuters és a tőzsdék honlapjait: COVID–19 hatása a tőkepiacokra.

A COVID-válságra adott válaszlépések között a jegybankok és kormányok példátlan intézkedéseket vezettek be világszerte a gazdasági hatások enyhítésére, amelyek a kamatvágásoktól és mennyiségi lazítástól a cégek és háztartások pénzügyi támogatásáig terjedtek, az intézkedések nagysága pedig akár az egyes országok GDP-jének 1–30%-át is elérte, ahogy a Budapest Értéktőzsde egyik elemzője is rámutatott.¹

A válság kezdetén a világ fő tőzsdeindexei jelentős esést szenvedtek el, az európai és amerikai piacok 30%-át meghaladó mértékben, míg a kínai Shanghai viszonylag kisebb, 13%-os csökkenést mutatott. Ebből is érezhető, hogy Kína jelenléte a tőkepiacon 17%-kal stabilabb, mint az Amerikáé vagy Európáé.

1 Forrás: Bakos Péter (2024): A COVID–19 hatása a tőkepiacokra. *Budapesti Értéktőzsde*. Link: <https://www.bet.hu/Rol-unk/Sajtoszoba/szakmai-cikkek-es-tanulmanyok/a-covid-19-hatasa-a-tokepiacokra> Letöltés: 2024. 11. 20.

A márciusi mélypont után az amerikai indexek, különösen a Nasdaq és az S&P 500 vezették a felívelést, míg az európai piac kevésbé tért magához.

Magyarországon az alábbiak szerint valósult meg a COVID hatása a tőkepiacra:

A BUX-index a válság kezdetén 30%-ot esett, majd közel 20%-ot emelkedett, összességében 23%-os értékvesztést szenvedve el, ami hasonló a nyugat-európai és régiós piacok teljesítményéhez. Az index koncentrációja az OTP és a MOL részvényeire negatív hatással volt, mivel ezek a szektoruk miatt erős eladói nyomás alá kerültek, míg a Richter gyógyszerceg jobban teljesített. A kisebb cégeket mindössze 10%-os esést mutattak. A Richter volt a legstabilabb magyar blue chip², mindössze 2%-os értékvesztéssel, míg a MOL és az OTP nagyobb visszaeséseket szenvedett el, de így is felülteljesítettek néhány európai céget.

A válság következtében a vezető jegybankok, köztük az amerikai FED, jelentős kamatcsökkentéseket hajtottak végre, ami az amerikai 10 éves állampapír-hozamokat 0,63%-ra nyomta le április végére. Kínában és Magyarországon is csökkenés volt megfigyelhető, bár a magyar piac eleinte emelkedett, mielőtt az MNB intézkedései nyomán a hozamok ismét csökkentek. A magyar állampapírpiacra a hozamgörbe ellaposodott, míg a régióban Lengyelország volt a legstabilabb. A 2020 április végén kibocsátott magyar kötvények iránti kereslet a befektetők bizalmát jelezte. A vállalati kötvénypiac pánikszerű hozamemelkedést és a fizetőképesség hiányát tapasztalta, de az áprilisi piaci javulás során fokozatos visszarendeződés indult meg. A válság alatt a világ devizapiacain viszonylag kisebb mozgások voltak, mivel a nagy jegybankok hasonló módon, lazításokkal reagáltak. A forint jelentős ingadozásokon ment keresztül, április elején elérte a mélypontját, és összességében 4–5%-kal gyengült a vezető devizákhoz képest. Az olaj ára történelmi mélypontra, negatív szintre süllyedt áprilisban a kereslet összeomlása és az olajpiaci túlkínálat miatt. Az arany eleinte esett a válság során, de április végére visszakapaszkodott, bár kérdések merültek fel, hogy a jövőben is megőrzi-e ezt a szerepét.

KŐOLAJ ÉS FÖLDÁZPIACOK VÁLTOZÁSA AZ OROSZ-UKRÁN HÁBORÚ HATÁSÁRA

Az orosz-ukrán háború 2022. február 24-én épett új szakaszba, amikor Oroszország teljes körű inváziót indított Ukrajna ellen, így a 2014 óta tartó politikai és katonai válság végül nyílt háborúvá fejlődött. Az Európai Unió válaszul súlyos és példa nélküli szankciókat vezetett be Oroszországgal szemben. Az EU célja, hogy súlyos következményeket rójon Oroszországra és csökkentse az agressziót. Az egyéni szankciók több mint 2300 személyt és szervezetet érintenek, köztük Vlagyimir Putyint, Oroszország elnökét és Szergej Lavrovot, Oroszország külügyminiszterét.

² A "blue chip" kifejezés olyan részvényeket jelöl, amelyek egy tőzsdén a legnagyobb piaci kapitalizációval, azaz piaci értékkel rendelkező, nagy és megbízható vállalatokhoz köthetők.

Az intézkedések közé tartozik az utazási tilalom és a vagyoni eszközök befagyasztása. Az EU gazdasági szankciókat is bevezetett, amelyek korlátozzák az Oroszországgal folytatott kereskedelmet. Az export- és importtilalmak több milliárd euró értékű árut érintenek. Az Unió 2022 februárja óta több mint 48 milliárd euró értékű exportot és 91,2 milliárd euró értékű importot tiltott be. Az energiaágazatban olajembargót és olajárplafont vezetett be. A szankciók az orosz bankrendszert is érintik, többek között az Orosz Központi Bank vagyoni eszközeinek befagyasztásával. Az Unió továbbá szankciókat vezetett be Belarusszal, Iránnal és Észak-Koreával szemben is, mivel ezek az országok támogatják Oroszországot. A szankciók kiterjednek a luxuscikkek, a kettős felhasználású áruk és a csúcstechnológiai termékek exportjára is. Az importtilalmak közé tartozik a nyersolaj és a finomított kőolajtermékek behozatalának tilalma. A szankciók továbbra is jelentős hatással vannak az orosz gazdaságra és az európai energiapiacra. A háború és a szankciók 2022-ben kezdődtek, és azóta is jelentős hatással vannak az energiaárakra. Az EU válaszlépései és az orosz reakciók továbbra is formálják az európai energiapiacot. Az energiaárak alakulása Magyarországot is érinti. Az energiafüggetlenség és az alternatív energiaforrások keresése hosszú távú megoldást jelenthet a hasonló válságok elkerülésére. Az orosz földgáz importjának korlátozása, jelentős áremelkedést eredményezett az európai energiapiacra.

Magyarország, amely nagymértékben függ az orosz gázszállításoktól, különösen érzékenyen reagált ezekre a változásokra, mivel az orosz gázimport csökkenése miatt az ország kénytelen volt alternatív forrásokat keresni. Az energiaárak emelkedése nemcsak a háztartásokra, hanem az ipari szektorra is jelentős terhet rótt. Az EU szankciói és az orosz válaszlépések, mint például a gázszállítások csökkentése, tovább súlyosbították a helyzetet. Az energiaárak stabilizálása érdekében Magyarország kormánya különböző intézkedéseket vezetett be, például az energiahatékonyság növelését célzó programokat. Azonban ezek az intézkedések csak részben enyhítették a lakosságra és a gazdaságra nehezedő nyomást. Az EU és Magyarország közötti politikai feszültségek is fokozódtak, mivel a magyar kormány gyakran bírálta az uniós szankciókat.³ Míg az Uniót megviselte az orosz energiaforrás hiánya, ezalatt az idő alatt keleten, főként Kína nagy hasznot húzott belőle. Például Kína és Oroszország közötti új földgázvezeték a tervezett határidő előtt elkészült. Ez a gázvezeték, amely a Hejlungcsiang tartománytól Sanghajig húzódik, évente 38 milliárd köbméter földgázt szállít majd, biztosítva ezzel a keleti és északkeleti régiók energiaellátását, ahol jelentős gázhiány léphet fel télen.⁴ A projekt kulcsszerepet játszik Kína energiafogyasztási struktúrájának optimalizálásában és a karbonsemlegesség 2060-ig kitűzött céljának elérésében.

3 Forrás: Müller Patrick–Slominski, Péter (2024): Hungary, the EU and Russia's War Against Ukraine: The Changing Dynamics of EU Foreign Policymaking. In: Wiesner, C–Knodt, M. (Eds.): *The War Against Ukraine and the EU*. Palgrave Macmillan, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-031-35040-5_6

4 Forrás: Portfolio (2024): *Kibukott Kína és Oroszország új üzlete – hamarabb jöhet, mint jósolták*. Link: <https://www.portfolio.hu/gazdasag/20241118/kibukott-kina-es-oroszorszag-uj-uzlete-hamarabb-johet-mint-josoltak-723892> Letöltés: 2024. 11. 21.

Az orosz gázexport Kínába az utóbbi években jelentősen megnövekedett, különösen a nyugati szankciók miatt, ami tovább mélyíti a két ország gazdasági kapcsolatát. Kína helyzete az orosz-ukrán háború kapcsán különösen érdekes, mivel az ország jelentős energiaimportőr. Az orosz energiaforrások iránti kereslet növekedett Kínában, mivel Oroszország hagyományos vevői elfordultak tőle a szankciók miatt. 2022-ben Kína az orosz olaj, szén és földgáz egyik legnagyobb vásárlójává vált, ugyanis Oroszország tavaly 61,7 százalékkal növelte Kínába irányuló vezetéken szállított földgáz mennyiségét, ami segített Oroszországnak pótolni az európai piacok elvesztését.

Kína és Oroszország közötti energiaügyi együttműködés erősödött és a két ország egyre inkább a helyi valutákban történő elszámolásra tért át. Ez a kapcsolat lehetővé tette Oroszország számára, hogy részben ellensúlyozza a nyugati szankciók hatásait, miközben Kína kedvezőbb áron jutott hozzá az energiához.

Elmondhatjuk, hogy az orosz-kínai energiakapcsolatok az olajembargó után jelentősen megerősödtek. Az elmúlt időszakban Kína és Oroszország kereskedelmi kapcsolatai mélyültek, különösen az energia-hordozók terén.⁵ 2023 első felében az orosz kőolajimport 27%-kal nőtt, napi 2,12 millió hordóra, míg a cseppfolyósított földgáz import 66%-kal emelkedett. Az orosz Gazprom és a China National Petroleum megállapodtak a Power of Siberia vezetéken keresztüli földgázszállítások maximálisra növeléséről,⁶ ami eredetileg 2025-re volt tervezve, de már 2024 végére megvalósult. Az orosz olajexport Kínába 2023 első felében 27%-kal nőtt, és Oroszország Kína vezető olajbeszállítójává vált, megelőzve Szaúd-Arábiát. Ezek a változások részben a nyugati szankciók következményei, amelyek miatt Oroszország külkereskedelmi kapcsolatai keletre és délre irányultak át, Kína pedig stratégiai partnerként jelent meg.⁷ A két ország közötti kereskedelmi forgalom 2023 első felében 40,6%-kal nőtt, meghaladva a 114,5 milliárd dollárt. Kína stratégiai tartalékokat is felhalmozott az orosz energiahordozókból, hogy felkészüljön a geopolitikai feszültségekre.

Összességében, a COVID és a háború nagy hatással van a napjainkra, mind Kína, mind Magyarország energiaellátottsága szempontjából, hiszen ez a két tényező a világban olyan változásokat hozott, mely megváltoztatta a gazdaságunkat, illetve a világ gazdasági érdekeit. Bár ez a része a tanulmányunknak főként Oroszországról szól, mégis megemlíthjük az izraeli konfliktust is, ami a palesztin-izraeli feszültségekből ered. A konfliktus kirobbanása után a nyersolaj ára megugrott, mivel a piacok aggodalommal figyelték a Közel-Kelet stabilitását.

5 Forrás: Guan Guihai (2022): Thirty years of China–Russia strategic relations: achievements, characteristics and prospects. *China Int Strategy Rev.* 4., pp. 21–38. <https://doi.org/10.1007/s42533-022-00101-6>

6 Forrás: Ozawa Marc et al. (2019): The Power of Siberia: A Eurasian Pipeline Policy 'Good' for Whom? In: Ozawa M, Chaplin J, Pollitt M, Reiner D, Warde P, eds. *In Search of Good Energy Policy*. Cambridge Studies on Environment, Energy and Natural Resources Governance. Cambridge University Press; pp. 305–335.

7 Forrás: Downs Erica, Losz Akos, Mitrova Tatiana (2024): The Future of the Power of Siberia 2 Pipeline. Centre on Global Energy Policy, Columbia. Link: <https://www.energypolicy.columbia.edu/publications/the-future-of-the-power-of-siberia-2-pipeline/> Letöltés: 2024. 11. 20.

A következőkben az olajárak változását szeretnénk tanulmányozni a fent említett időszakban Magyarországon, hiszen a vizsgált időszakban egyre több alternatíva jelent meg és egyre népszerűbbé váltak az elektromos autók.

Olajárak változásai

Az üzemanyagárak alakulása Magyarországon és külföldön is 2020-tól jelentős változásokat mutatott, amelyeket több tényező is befolyásolt. 2020 elején a koronavírus-járvány hatására a globális kereslet csökkent, ami az olajárak zuhanásához vezetett.⁸ Ennek oka az volt, hogy repülőgép járatokat töröltek, nem engedtek oltás nélkül utazni, szórakozni. A vendéglátóipar homályba feledkezett és az éttermek szinte csak házhoz szállítással vállaltak rendelést.

Ennek következtében az üzemanyagárak is jelentősen csökkentek, márciusban a benzin és a gázolaj ára is mélypontra süllyedt. Az év második felében azonban az olajárak emelkedni kezdtek, ahogy a gazdaságok fokozatosan újraindultak, és a kereslet növekedett.

2021-ben az üzemanyagárak folyamatosan emelkedtek, és az év végére történelmi csúcsot értek el. Az áremelkedést elsősorban a kőolaj világpiaci árának növekedése és a forint dollárral szembeni árfolyamának gyengülése okozta. Az év során a benzin és a gázolaj ára is jelentősen nőtt, ami a fogyasztók számára komoly terhet jelentett. Egyre költségesebb lett például a munkába járás.

2022-ben az üzemanyagárak tovább emelkedtek, részben a geopolitikai feszültségek és az energiaárak globális növekedése miatt. Az év közepén a kormány bevezette az üzemanyagárstopot, amely ideiglenesen korlátozta az árak további emelkedését. Az intézkedés hatására az árak stabilizálódtak, de a piaci árak továbbra is magasak maradtak az előző évekhez képest.

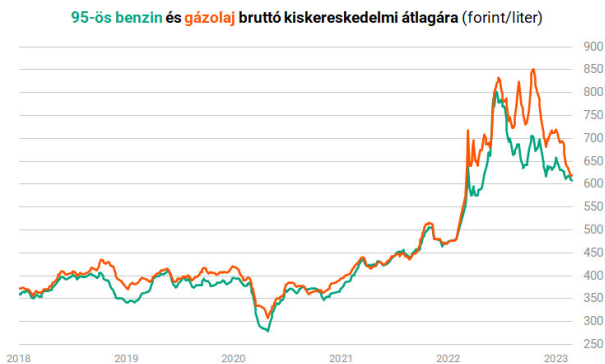
2023-ban az üzemanyagárak ismét emelkedni kezdtek ezzel együtt az infláció is, ahogy a globális olajpiacok továbbra is ingadoztak. Az év során a kormány többször is módosította az árstopot, hogy enyhítse a fogyasztók terheit. Az üzemanyagárak alakulása továbbra is jelentős hatással volt az inflációra és a gazdasági helyzetre Magyarországon. Az üzemanyagárak változása komoly társadalmi hatásokkal járt.

Az üzemanyagárak növekedése az inflációt is felgyorsította, ami az élelmiszerárak és más alapvető termékek drágulásához vezetett. Ez különösen a kis jövedelmű háztartások számára jelentett komoly kihívást, mivel az ő költségvetésükben nagyobb arányban szerepelnek ezek a kiadások. Az üzemanyagárak ingadozása a vállalkozásokra is hatással volt. A szállítási költségek növekedése miatt sok vállalkozás kénytelen volt árat emelni, ami tovább növelte az inflációt. Emellett a magas üzemanyagárak csökkentették a fogyasztók vásárlóerejét, ami a kiskereskedelmi forgalom visszaeséséhez vezetett.

⁸ Forrás: KSH (2024): *A globális keresletcsökkenés miatt jelentősen esnek az üzemanyagárak*. Link: <https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/uzemanyagarak/index.html> Letöltés: 2024. 11. 20.

Az alábbi ábra szemlélteti az üzemanyagárak változását 2020 és 2023 között Magyarországon.

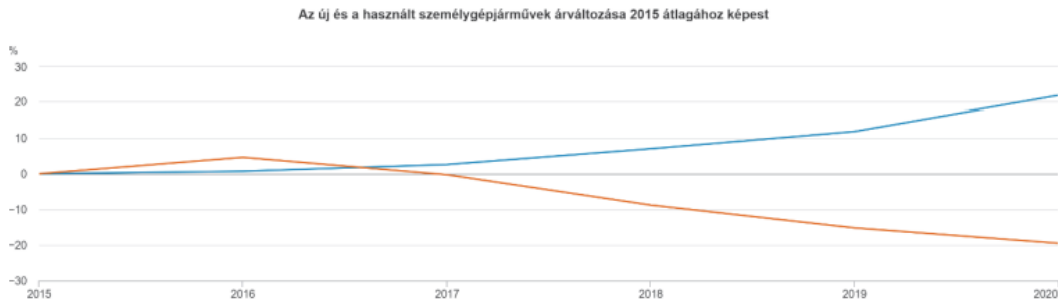
2. ábra

Forrás: Portfolio: Mutatjuk, hogyan változnak a hazai üzemanyagárak szerdától. Dátum: 2024. 11. 20.

Magyarországon a benzin éves átlagára körülbelül 398 Ft/liter volt, míg a dízel éves átlagára körülbelül 420 Ft/liter volt. Ehhez képest 2023-ra az éves benzin átlagár körülbelül 640 Ft/liter lett, valamint a gázolaj éves átlagára 654 Ft/literre változott, másfélszeresére növekedett 3 év alatt. Elmondható, hogy mindkét üzemanyag ára szinte ugyan olyan mértékkel emelkedett. Egyik típusú autó tulajdonosa sem járt jobban. Az árak alakulása jól mutatja, hogy a globális és helyi gazdasági események milyen mértékben befolyásolják a mindennapi élet költségeit. Az árak ingadozása komoly kihívást jelent a fogyasztók és az ország gazdaságára egyaránt. Ezzel egyedibőben egyre inkább esett a használt gépjárművek ára és sokkal inkább nőtt az új autók értéke, melyben a károsanyag-kibocsátást már szabályozták.

3. ábra

Forrás: Központi Statisztikai Hivatal: Fogyasztói árak alakulása 2020-ban. Dátum: 2024. 11. 20.

A fenti ábra megmutatja, hogy 2015-höz képest hány százalékkal nőtt az új autók ára és mennyire csökkent a használt autók értéke. 2020-ra a kettő közötti skála nagymértékben kiszélesedett:

Egyre érezhetőbb az, hogy a világ rákényszerítette a lakosságot arra, hogy változtasson. Írásunkban szeretnénk azt is megmutatni, hogy ugyanebben az időben, Kínában hogyan változtak a fent említett hatásokra az üzemanyagköltségek, melyet a lenti ábrák szemléltetnek:

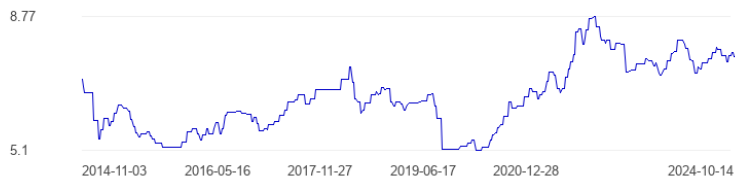
4. ábra. Kínai üzemanyagárak, 2024. november 18.

Kínai benzin árak, liter, kínai renminbi

* A hosszú egyenes vonal azt jelenti, hogy a kormány rögzíti az árakat.

Kínai Diesel árak, liter, kínai renminbi

* A hosszú egyenes vonal azt jelenti, hogy a kormány rögzíti az árakat.

A tanulmány írásának időpontjában 1 CNY körülbelül 50,07 HUF-nak felel meg.

2020-ban a benzin éves átlagára körülbelül 5,91 CNY/liter, vagyis a benzin Kínában 295 Ft volt literenként. A gázolaj éves átlagára körülbelül 5,10 CNY/liter volt 2020-ban, ami 255Ft/liternek felel meg. Mondhatni igen kedvezően alakult itt is a COVID ideje alatt. Szinte hasonló árak mozogtak a két ország között.

2023-ra a benzin éves átlagára körülbelül 8,04 CNY/liter volt, ami 402 Ft/liternek felel meg.

A gázolaj éves átlagára 2023-ban körülbelül 7,50 CNY/liter, ami 375 Ft/liternek felel meg. A legkisebb ár 9,73 CNY/liter volt ami 487 Ft/liter benzinárnak felel meg. Itt azért már van különbség, ami Magyarországot illeti, hiszen hazánkban volt, hogy 850 Ft/litert is elérte az üzemanyag ára. A fellebb említett szankciók és a háború következménye lehet az, hogy ekkora különbség keletkezett a két ország között.

Összegezve: Az uniós intézkedések, nagyban befolyásolták a COVID utáni üzemanyag-ármozgásokat. Bár látható, hogy mindkét ország próbálta az ingadozást korlátozni, Kínában mégsem volt akkora kiugrás, mint az EU-n belül.

A tanulmány folytatása a 2025. júliusi számunkban következik.

